tis facere omnino. recipiantur in do
mibus propriis. vel locis aliquibus earum
dem. si aliud canonicum non obsistat.
Non tamen ad regulare habitum. sed ad
quemcumque alium habitum conuictum.
prout abbates uiderint expedire. Ha
licui dentur de cetero littere generales.

De fugitiuis qui non redeunt infra vii. d.

Omnes fugitiui qui modo
extra ordinem sunt. vel iam
modo exierint. nisi infra vii.
dies post egressum redierint.
omnium quos inuenerint semper ultimi
erunt. Et monachi qui bis ex
ierint. nunquam promoueantur in
abbates. fugitiui uero qui infra vii.
redierint. ultimi erunt ad mi
nus per annum. abbas uero ipsis can
tandi et legendi licentiam poterit da
re. cum uiderit oportere. Et sacerdo
tem ultimum ponere sacerdotum in ec
clesia. Sacerdotes uero reuertentes
de seculo. si in seculo celebrauerint. non
celebrent nisi de licentia capituli gene
ralis. Quando autem aliquis ponitur ul
timus pro aliqua sua culpa non legat
vel cantet. nisi iussus ab abbate.

De pena detractorum et libello infra

Quicumque monachus mie
vel conuersus monacho vel
conuerso malitiose detraxerit. vel
super excessu aliquo iam emendato.
vel etiam emendando. taliter exprobra
uerit. si monachus super hoc conuictus
fuerit. tribus diebus uapulet in capitulo.
et per mensem ultimus omnium habea
tur. Si conuersus fuerit. vi. diebus
continuis ad terram comedat. pa
ne et aqua et uno pulmento con
tentus. et tribus diebus in capitulo conuersorum
uerberetur. Qui uero priori suo detraxerit.
vel exprobrauerit. modo prenominato gra
uius puniatur. secundum quod in gradum
peccauerit altiorem. Si quis autem ali
cui crimen imposuerit quod probare non
poterit. eandem penam sustineat
quam meruisset accusatus. si de im
posito crimine posset comprobari. Quod
cum hoc quod ad omnes summopere ser
uandum sit. in accusatores
tamen abbatum qui hodie sunt quasi
signum positi sunt ad sagittam.
ut diligentissime et solito me
lius seruetur. districte precipitur uisi

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

tatoribus universis. Qui vero libellum
infamie scripserit vel in medium
proiecerit vel per quemcumque domum tran-
siens et audiens a quocumque vitia
cuiuscumque ipsa scribere vel scripta re-
cipere sive secum portare in alicuius
se presumpserit tam qui scripsit quam qui
recepit et qui cedulam talem ut dic-
tum est tradiderit et retinuerit si com-
probatus fuerit eliminetur a domo
propria non nisi per generale capitulum reversu-
rus. Prior vel superior cum ex illis
potentissimum pendat pax et per-
turbatio domus qui talia sustinu-
erit aut etiam sustinuerit tribus diebus
sit in levi culpa uno eorum in pane
et aqua. De pena conspiratorum.

Si in aliqua domorum nostrarum con-
spiratione oriri contigerit quod
absit abbas ad quem spectat il-
los quos cognoverit auctores vel
magis culpabiles a domo propria
eliminet sine spe reversionis. Et in
domibus ad quas missi fuerint in
gravi culpa recipiantur. Et ulti-
mi omnium permaneant usque
ad nutum capituli capituli generalis.

et omni sexta feria sint in pane
et aqua nisi grandis sollempnitas
aut evidens infirmitas aliquam
exegerit dispensationem. Nec equi-
tent in futurum nec ordines suos ex-
equantur nec communicent primo anno
preter in pascha vel nisi egerint in extre-
mis. Expleto primo anno communi-
cent qui voluerint. Sacerdotes vero non
nisi de capituli generalis licentia celebra-
bunt. Qui vero forte exire noluerint
eis in abbatia manentibus non cele-
bretur divina. Nullus iungatur
in colloquio sive in consortio. Qui aucto-
ribus huius mali se immiserint et cicius
resipiscentes emendationi se obtu-
lerint in ipsa domo sint in gravi culpa
et semel in ebdomada accipiant
in capitulo disciplinam. Quod omni sex-
ta feria sint in pane et aqua et ulti-
mi omnium usque ad nutum patris
abbatis. Est autem apud nos specialiter
conspiratio contra ordinis discipli-
nam et maiorum instituta confedera-
tio. De hiis qui secreta ordinis revelant.

Qui secreta ordinis secula-
ribus personis vel alterius reli-

gionis reuelauerunt. ultimi sint
omnium. et omni vi. fratrum in pane et a
qua. usque ad aduentum uisitatoris.

9. De nouitiis non recipiendis nisi orta fuerit conspiratio.

In domo ubi orta fuerit conspiratio per conuersos. nouitii non
recipiantur deinceps. usque ad ca
pitulum generale. Hic ipsum de mona
chis statuitur. nisi forte talis fuerit
persona unde scandalum oriatur
et dampnum. De deprehensis in contagio carnis.

10. Deprehensi in
manifesto carnis contagio.
ad aliam domum emittantur. Quod si
denuo eos relabi contigerit diabo
lo instigante. emittantur nulla
tenus de cetero reuersuri. de licentia
capituli generalis. De fugitiuis uero qui
uxores duxerunt. uel ex concubinis
genuerunt. idem fiat. Deprehensi uero
in indicabili uitio. secundum statuta
ordinis. omni occasione remota
incarcerentur. usque ad nutum capituli gene
ralis. Abbas uel prior qui hoc non fecerit
gradum altaris non ascendat. quousque
istud statutum non fuerit ad im
pletum. De hiis qui exeunt de ordine per pere
grinatione.

Qui de ordine
exeunt per peregrinatione uel
quocumque genere medicine. pro fugi
tiuis habeantur. Illi uero qui se
faciunt incidi. uel abscidi pro cal
culo uel ruptura in domibus propriis ul
timi omnium sint. et omni sexta fratrum
fuit in pane et aqua. usque ad nutum
uisitatoris. De egressis uel eiectis receptis. et alibi per licentiam

12. Monachus uel conuersus
de aliqua domo egressus. uel e
iectus. et per licentiam receptus in alia
non intret in domum de qua exiuit. nec
in conuentum fratrum ad gangias. nisi per li
centiam ipsius domus abbatis. Similiter
qui auctoritate capituli generalis de a
liqua domo eiciatur. nec ipsi abbati licet
admittere nec illi intrare. nisi de licen
tia capituli generalis. Abbas autem uel
quicumque de ordine abbatiam uel lo
cum aliud nostri ordinis intrare uolens.
nisi fuerit fugitiuus. licet sit excommu
nicatus. infra in loco honesto ad commu
nionem temporalium admittatur. Abbas
qui contra fecerit. uel si procurauerit. us
que ad sequens generale capitulum nouerit
se suspensum. ueniam super hoc

in ipso capitulo petitur. Monachus
uero uel conuersus. si hoc idem commisit.
ultimus sit omnium. et omni uita fratrum. sit
in pane et aqua. et in capitulo recipiat
disciplinam usque ad terminum su
per dictum. De hiis qui contumaciter de ca
Cap. 13. Si monachus uel conuersus. pitulo exeunt.
de capitulo contumaciter exierit
cum soluto capitulo antequam extra por
tam egrediatur. humiliter penitu
erit in aliqua domo extra terminos
in habitu regulari teneatur. et se
quenti capitulo in gradu ultimo
recipiendus. et ad uoluntatem abba
tis restituendus. De hiis qui minan
14. Qui minantur tria incendium uel homi
cidium. incendium uel homicidium uel incarceretur
ad domos remotas emittantur.
nisi in breui resipuerint. non nisi per ca
pitulum generale reuersuri. De mortuis an
15. Si quis ad habitum nostrum petitione in
ab abbate receptus ante factam capitulo
petitionem regulariter in capitulo factam
obierit non pro nouitio sed pro famili
ari habeatur. Nam qui sub habitu la
icali. in sacris ordinibus constitu
ti in conuersos recipiuntur. cum hoc abbati

constiterit eiciantur. uel cum corone
caractere inter familiares redi
gantur. De uita et habitu familiarium. 16.
Ad communionem bonorum tem
poralium nulli familiares
recipiantur. nisi qui ad abrenuntia
tionem proprietatis ad uotum conti
nentie. et ad obedientiam se uolu
erint obligare. in manu abbatis.
tonsuram et habitum familiarium
quamdiu uixerint portaturi. Si qui
uero habitum familiaris in aliqua
domorum nostrarum susceperint. in aliis
domibus non recipiantur. nisi de licen
tia proprii abbatis. De leprosis ne habi 17.
tent prope abbatiam.
De leprosis pro quibus petitur. ut permit
tantur habitare prope domos
ordinis nostri. omnino ne fiat inter
dictum. De legatis et prelatis recipien 18.
Prelati cum ad domos dis
ordinis nostri uenerint secundum
facultatem domorum honeste re
cipiantur. Sed pro uictualibus si qua for
te familie eorum attulerint. nulla
tenus eis pecunia refundatur. Lega
ti uero domini pape. precipue cum omni

honore humanitate. cum reue
rentia recipiantur. Et qui non fecerint.
in capitulo generali se nouerint pu
niendos. De mulieribus ne cohabi
19. Remota omni occasione tent cum nostris.
nobis feminarum cohabita
cio. et nostris conuersis omnino interdicta
est. Nec in domibus nostris in uillis quibus
conuersi commorantur cohabitet fe
mina. nec infra clausuras. Nec in
grediantur mulieres curtem gran
giarum aut cellariorum nostrorum. que sunt
extra uillas. Nec habeantur in ordine
mulieres que mulgeant. excep
tis prouinciis in quibus non possunt in
ueniri uiri qui mulgeant. ita ta
men quod intra septa grangiarum numquam
mulieres mulgeant. De mulieri
20. Mulieribus omnino bus ne abbatias ingrediantur.
intra septa abbatiarum nostrarum
ingressus interdicitur. excepto tem
pore dedicationis uidelicet cum ma
ior ecclesia dedicatur. Si cubi con
tra presumptum fuerit. discooperian
tur altaria quamdiu ibi fuerint.
cum hore canonice in ecclesia non ce
lebrentur. nisi ipse super hoc priuilegi
um domini pape habuerint. Abbas
uero cuius consensu interuenerint. omni
sexta feria sit in pane et aqua. usque
ad sequens capitulum generale. ad ar
bitrium capituli puniendus. Prior au
tem et celerarius. quorum consensu id
factum fuerit ab officiis deponantur.
et tribus diebus sint in leui culpa u
no eorum in pane et aqua. Monachi
uero et conuersi qui hoc fecerint. superiorem
penam leuioris culpe peragant.
et ultimi semper erunt.

Ad confessionem. ad sacram co
munionem et ad sepulturam.
mercenarios. hospites. et peregrinos.
in monasterio infirmitate detentos
recipimus. Illos etiam qui in cimiteri
is nostris elegerint sepulturam de su
orum licentia sacerdotum. dum modo non sint
excommunicati uel interdicti. aut pub
lice usurarii. Nullus autem de or
dine procuret. ut fundatores ab
batiarum ordinis. alibi quam in
abbatiis quarum fundatores exti
terint sibi eligant sepulturam. De hiis
qui sepeliri possunt in capitulis et ecclesiis nostris.
In maioribus ecclesiis nostris non sepe 21.

liantur nisi reges. et regine et epi.
In capitulis vero nisi abbates. et predicti
si maluerint. et lapides qui poni
ti sunt super tumulos in claustris
terre coequentur. ne sint offendi
cula pedibus transeuntium. De
abbate extra domum propriam defuncto.

Si aliquis abbas extra domum pro
priam obierit liceat mona
chis suis. ipsum ad domum propriam
si voluerint de auctoritate ca
pituli generalis reportare. Si quis
defunctus pro intollerabili feto
re sustinere non potest usque dum
missam habeat. sepeliatur ipso di
e. et in crastino missa pro eo in
conventu ab ebdomadario cam
tetur. nisi proprietas alicuius sancti hic im
pedierit. et ab aquolibus sacerdo
te privatim. ac si eadem die traditus
fuisset sepulture. Si vero corpus
cuiuscumque abbatis defuncti ad
quamcumque abbatiam portare
contigerit. sed ad portam a conventu
domus processionaliter occurratur. et in
chorum monachorum honorifice de
portetur. et circa ipsum more solito
vigiletur. et pro ipso in crastino sol
lempniter celebretur. De fratribus de
Concedit fratribus de caltrania.
caltrania. ut cum ad domos
nostras venerint. sint cum monachis
nostris in choro. in capitulo. in refecto
rio. et in infirmitorio. In choro
vero magister eorum erit immediate
post sacerdotes. vel in altiori loco si
visum fuerit abbati ad quem venerit
expedire. Novissimus tamen post omnes
abbates qui presentes fuerint collocen
tur. Alii fratres laici post omnes fratres mo
nachos super novitios locabun
tur. Clerici vero eorum secundum tempus suum
in ordine inter monachos habebunt
locum. In capitulo autem et in refectori
o. magister eorum post priorem sedebit.
Ceteri vero tam clerici quam laici. in capitulo
et in refectorio ordines suos habe
bunt. Et sicut monachi eundo et
redeundo benedictionem recipient.
Cum vero filiacio de eo domus de caltrani
a. ad domum morimundi. non so
lum diuturna temporis prescriptione ve
rum etiam ad peticionem capituli ge
neralis iam apostolica gratia confirmata

pleno iure pertinere dinoscatur. Universis abbatibus et personis ordinis districti inhibetur ne per alicuius litterae impetrationem seu consilium et auxilium apponendo aliquid attemptare presumant. Per quod de cetero domus monimundi pertrahetur possessio. Quod si qui ausu temerario presumpserint sciant se sententie conspiratorum per omnia subiacere. capitulum xi. distinctionis quae agit de rebus quas habi

De pluribus mansionibus in una villa. De usurariis et contractibus. De gagiis non accipiendis. De monachis vel conversis non commodandis. De non scribendo patri abbati sine licentia. De fideiussore et custodia depositorum. De verbo dei familie predicando. De mutuis non faciendis. De elemosinis ab excommunicatis et fenatoribus non recipiendis. de pluribus

Si aliqua mansionibus in una villa abbatia in una villa plures habuerit mansiones in nulla earum nisi tantum in una conversis liceat liceat habitare et gregis ursi et pavones et cetera animalia levitatem moventia in domibus nostris non habeantur. de usuariis et contractibus.

Si quis abbas habuerit usuaria que non nisi sufficere valeant vel conventionem aliquam super aliquo contractu facto vel etiam faciendo cum aliquo iniecerit nullus alius super hoc manum apponere vel aliquam conventionem iurare presumat sine consensu illius abbatis qui prius super hiis interposuit partes suas. de gagerie

Gagerie ulterius non accipiendis non accipiantur exceptis feodis nostris secundum quod a iure est concessum. Ex exceptis decimis si de iure forte ad nos pertinere noscantur. Transgressores graviter puniantur. de monachis vel conversis non commodandis.

Nullus monachum vel conversum tradat alicui persone que non sit de ordine nostro ad habitandum cum ea nisi domino pape et cardinali et legato de ipsius latere venienti et proprio episcopo conversum licentia capituli generalis.

pri abbi. sine licentia

Nulli liceat de n̄ scribendo
littās pat̄ abbi vl' alti p
sone cōt̄ abbem suū sn̄ cōscien
cia ⁊ voluntate ppri abbis diri
gē. Siqd ī abbē vl' ī abbatia fu
it corigendum. ⁊ abbas illud
ad ammonitōem seniorꝝ cori
gē noluit. visitatori reseruet.
Qd siqs transgressus fuit. p an
nū sit in pane ⁊ aq̄. ⁊ omī sexta
fr̄ nichilominus sit in caplo v̄
bet. de fideiussione ⁊ custodia de

Null' de ordine nr̄o positorꝝ
p aliq̄ psona vl' eccl̄a. n̄ de
ordine nr̄o fideiussorem se con
stituat. vl' p littās seu sigilla. se
vl' eccl̄iam suā obligare p̄su
mat. Siqs cōt̄ p̄sumserit. a pa
tre abbē deponatur. Deposita vō
n̄ suscipiant ī domib' nr̄is. n̄ de
coscientia ad min' tum fr̄m. ⁊
hoc ad iussū abbis. ⁊ sub bono te
stimonio reddant. Abbas autē
studiose p̄uideat. qm̄ deposita
cōmissa fideliter custodiant. Nul
lus alij mutuare. vl' ī ppos us'
expendē audeat depositū alti' sine
cōscientia depositoris. de verbo dei proponendo.

Indulget abbib' q̄ vo familie
luuit. ut faciat p̄poni verbū dei
familiis dieb' dn̄icis loco cōpeten
ti. de mutuis n̄ faciendis.

Nullus ab alio mutuū acci
piat. vl' alij cōmodet. n̄ mu
tuet pecuniā alicui. q̄ nō sit de
ordine nr̄o vlt̄ sūmā. xx̄ libr̄.
Abbas q̄ cōt̄ facē p̄sumpsit. ve
niam petat ī caplo gn̄ali. Cū
q̄ vō tale q̄d p̄sumpsit sine cō
scientia abbatis sui. omī sexta
fr̄. sit ī pane ⁊ aq̄ p annū. Offi
ciales vō licz abbatia ex eorꝝ ob
ligatiōe n̄ astringat. ab officijs
deponant. ⁊ ultimi sint p annū.
Et si forte pecuniā mutuauerint.
ab ista penitētia nō absoluant.
q̄usq; dcā pecunia abbatie fue
rit restituta. de elemosinis ab u
piendis.
suraijs ⁊ excōmunicatis n̄ reci

Ab his q̄s scim' excōmunicatos
esse ⁊ a publice fenatorib'.
nullā liceat nobis recipe dona
tionē. vl' elemosinā. exceptis uic
tualib' ingraui necessitate. Cō

municare etiam illis quos scimus excommunicatos esse. in mensa. in oratione. in osculo. in salutatione non debemus. capitulum xiii distinctione que agit de uendicione et emptione.

De monachis et conuersis cum fuerint in undinis. De non uendendo carius pro termino. De non concedendo possessiones alicui ad uitam. De terris colendis. De uino non uendendo ad brocham. De monachis uel conuersis cum fuerint in undinis.

Monachus uel conuersus cum ad nundinas uenerit quamdiu ibi fuerit. de nulla domo ordinis nostri uictum sibi aut equis suis requirat. De non uendendo carius pro termino.

Mercatores ordinis nostri non uendant carius res nostras pro termino prolongando. Quod si fecerint non communicent donec confiteantur proprio abbati. uel priori in absentia abbatis. Idem patiantur qui uilius emunt. ut carius uendant. preter animalia. Similiter qui celant prauitatem in rebus uendendis: ut emptores decipiant. De concedendo possessiones alicui ad uitam.

Possessiones abbatiarum uiris peritis. uel aliis secularibus de cetero non concedantur ad uitam. nisi de consensu capituli generalis. De terris colendis.

Indulgetur abbatibus si uiderint expedire. ut tradant secularibus terras. uineas et alias possessiones. ad colendum cum consensu seniorum domus sue. facta tamen prius de decimis compositione. assensu et uoluntate episcopi dyocesani. De uino uendendo ad brocam.

Si in aliqua domo ordinis uinum ad brocam uendi contigerit. prouideat abbas uel celerarius ut per tales personas uendatur: ne scandalum inde ordini oriatur. Et quamdiu monachus uel conuersus presens fuerit. lusores ibi nullatenus admittantur. Capitulum xiiii distinctionis que agit de uictu et uestitu.

De non comedendis carnibus extra infirmitorium. De carnibus non ministrandis secularibus. De carnibus sabbato non edendis. De non comedendo nisi bis in conuentu. De diebus quibus utimur cibo quadragesimali. De sextis feriis in quadragesima.

De infirmariis ne aliquid recipiant
nisi per cellerarium. De pitantiis
non petendis. nec continuandis.
De non ministrando siceram vel
cervisiam in gangiis. De vestibus ne
fiant curiose. De cyrothecis ne
habeantur. De comedendis car
nibus extra infirmitorium
De carnibus non comedendis extra infirmi
toria. illud inrefragabiliter tene
atur quod in bibliotheca nostra regula continetur.
Qui teste conscientia contuerint. u
no die sit in pane et aqua. adicien
tes quod extra infirmitoria nostra car
nes nullatenus comedantur. nisi a tra
seuntibus magnum mare quam di
u fuerint in mari. De carnibus non
Episcopis et aliis personis ministrandis
que non sunt de ordine nostro in
fra septa abbatie. nec in domibus conti
guis. carnes nullatenus minis
trentur. vel edere permittantur. nisi gravi
ter infirmentur. De carnibus sabbato
Diebus sabbatorum non edendis
a septuagesima usque ad pas
cha. in infirmitoriis nostris carnes
non edantur. nec pulmenta sagimine
condiantur. Qui vero in domibus alterius or
dinis comederint. vel alibi extra
infirmitoria ordinis nostri si
scierint in pulmentis sagimen esse. ab
eis abstineant. Si vero contra con
scientiam comederint tribus sextis
feriis. sit in pane et aqua. De non comedendo
Monachi vel conversi nisi bis in die.
in conventu nullo tempore nisi bis
comedant preter mixtum regulare.
Adolescentiores fratres quibus ieiunio
rum mixtum sumere conceditur. semper
ante tertiam sumant. De diebus quibus u
timur cibo quadrage
Intoto adventu. mali.
preter dominicam primam et secundam et tertiam feriam.
ante capud ieiunii. Vigilie pentecos
tes. Johannis baptiste. Petri et pauli
Laurentii. Assumptionis sancte ma
rie. Mathei apostoli. Symonis et
iude. omnium sanctorum. Andree apostoli.
In quatuor temporum ieiuniis in septem
bri. quadragesimali tamen utimur
cibo. Hiis ergo diebus in hospitiis
nostris. butirum. caseus. ova. nul
latenus apponantur. De feriis vi in quadra
Abstinentia sexte gesima
ferie in quadragesima. sic te

neat. ut ꝑ sextis feriis i cōue
tu uitam pane cas. Alijs uo
ꝑ sextis feriis uino tantū pul
mento contenti sint. ꝓpter cōsue
to. Et q̃ ad cōfusionē uouē re
uuntia. ꝓ hoc ꝓgregatio uic
tu dissimili fres in ꝓbet. ꝯ obe
diat ꝓpo alibi ꝓ oia. De ferma
ris ut nichil recipiat in ꝓbitu
mum.

Nichil accipiat in ferma
ris de uictualib. in ꝓmanu
celerary uel sotiorum eius. Et alit
fertur. uno die sit i pane acq. ab
bas aut q̃ uiribus minoris fuit.
i ꝓuentu pitantiam no iniat.
ꝓ alterum loci illi ꝓpatre abba
tem. De pitantiis in pentecoste in quadra
gesima.

De pitantiis antiq̃ ordo ser
uetur: ut nullo die ꝯtum
q̃ occasione. q̃si de ꝯsuetudine.
uiuere expetunt. Monachi uel ꝯ
uisus. in cōtra hac forma pitantia
recipiet. in capito pmiat ad
arbitrium ꝓsidentis. Monachi
uel ꝯuisus. qui suggit alicui sela
ri. ut elemosinas ꝯs dare noluit
abbate. det cōuentui specialit
ad pitantia ꝓ mensem caueat de
pitantia in infirmi fuit aut mi
nuit. De mensuro sicam i cibum

Apitantiis i ꝯb no e habendi sicut ꝯ
i cōsuetudine uile uinū. siceram
uel cuisiam. ingrigis de cetero nulla
tenus ꝓsumat uile. in ꝓsentia abbe
uel ep̃i ordinis. Et si ꝯtra uinum
e uitra septa ꝯgregacionis fuerit de
uino ipa nichil facere omino
audeat ꝯuisi ꝯ dispositione abbis.
De uestib ne fiant curiose.

Uestes q̃ uituit monachi ꝯ
ꝯuisi. in sit tunice in curiose.
Sed ꝯtib uti possint cū ordinis
honestate. tunicis nigris ꝯficiat
artificiose colori uestrates. Et
pulmenaria nigra modata in ex
cedat ꝯmensuratione. De cyrothecis in
omnib ordinis nigri habeant

Omne genus cyrotheca uiri
dicit. tam de corio q̃m de pano.
in cenitantiis q̃ possint eas habere de
corio. in ꝯgregatiis. in piscatoribus.
in uinitoribus. Et nigri de pano ha
bere possint in mutatis. Sotulares au
tem no sint curiosi. Fibule nigre sint

lignee. vel cornee. vel ferree. et ferre
e. coreo includantur. Nec sellis equo
rum curiosis. aut frenis orna
tis. laminis. vel lunulis stanne
atis. neque strepis ferreis. aliquatenus
uti licet. sed ex toto sint lignee. vel
cornee. vel unius coloris. capitulum xiiij
dist. que agit de conuersis.

De magistro conuersorum. De conuersis quantum
recipiantur. De conuersis ne discant
litteras. De professione conuersorum. De
conuersis quomodo surgant ad uigilias. De
~~conuersis~~ festis in quibus non laborant conuer
si. De festis transpositis quomodo fiant.
et non laborando in uectis infestis. De
missis in quibus intersint conuersi. De
~~capitulo~~ diebus quibus communicant con
uersi. De capitulo conuersorum quando teneatur.
De pena inobedientis conuersi. De lo
cis in quibus conuersi tenent silentium. De
refectione conuersorum et uersu. De cibo
conuersorum et mixto. De pellibus siluestri
bus. De horis conuersorum. De conuersis ut
minuantur et nolis. De non edendo
vel bibendo extra refectorium. De con
uersis ad abbatiam uenientibus. De
uestitu conuersorum. De botis. et let
tis conuersorum. De conuersis ne capita
lauent altium. De conuersis qui sunt
in itinere. de magistro conuersorum

Prouideat abbas ubi multitudo
conuersorum exigere uidetur. monachum
sacerdotem. ydoneum. et discretum. matu
rismoribus preditum. et qui presertim in
uictu et uestitu laicos edificet.
suo exemplo. et eis magistrum consti
tuat. et confessorem. Qui tamen de grauiori
bus causis. vel de quibus abbas preceperit.
eos ad ipsum remittat. sicut et con
fessores monachorum. In diebus sab
batorum. et uigiliis sollempnitatum.
quibus communicare debent. ad locum
congruum exeat. confessiones eorum
recepturus. Similiter mane post pri
mam ubi uisum fuerit oportere. si tantus
est numerus. Alii etiam sotii addan
tur. ad id opus. De capitulo tenendo.
abbatem moneat si presens est. vel
etiam priorem. et cum eis si uisus fuerit solus
accedat. Aliis etiam horis. quicumque con
uersus de confessione loqui uoluerit. ad
locum ydoneum secedat. nisi in commu
ni labore fuerit monachorum. vel cum
ceteris exiens ad laborem. Semel in

ebdomada. horis quibus constituit
abbas circueat officinas domos
infirmorum. et tunc singulis et pluribus
simul loqui potest de ordine. vel de u
tili consolatione. Aliter non conversis non
hospitibus in monasterio loqui potest.
non exeat de claustro sine licentia.
Si infirmorum conversorum custos. in
dicit aliquid de infirmis opus habere de con
fessore. eum faciat venire. Nichil
idem magister imponat conversis qui fuerint
in abbatia. non licentiam tribuat loquen
di dandi aliquid vel accipiendi. vel
eundi quoquam quod non pertinet ad eum. Ad
grangias cum fuerit ei constitutum va
dat certo tempore vel capitulum teneat. et con
fessiones audiat. et omnibus loqui potest
et talem se exhibeat. ut de adven
tu eius animabus eorum edificatio debe
at provenire. Magister autem grangie
in presentia ipsius si aliquid dandum
fuerit consilio ipsius faciat. de conversis

Quando in conversos qualiter recipiantur.
recipi debent. In capitulo mona
chorum primo recipiantur. Deinde in
capitulo conversorum. quia hac de causa. quo
libet die congregari possunt. De
putetur autem eis ydoneus magister ad
mores. instruendos. et ad docen
dum ordinem. Novitius conversus si pa
nos emerit sibi. tales emat quales ha
bemus matellum autem non emat.

de conversis ne discant litteras.

Nullus conversorum habeat librum.
non discat aliquid. nisi tantum pater
noster. Credo in deum. Miserere mei deus.
et Ave Maria. quod debet dici ab eis
statutum est. et hoc non littera sed corde te
nus. de professione conversorum.

Post annum veniat novitius
in capitulum monachorum. vel in
primis prostratus veniam petat. et sur
gens ad imperium abbatis. cum interro
gatus de stabilitate sua respon
dit. dicat. Det tibi deus perseverantiam.
et respondeant omnes amen. et relicta omni proprie
tate. faciat professionem hoc modo.
Veniens autem abbatem flectat. et
iungat manus suas. ponatque eas
inter manus abbatis. promittens ei
obedientiam de bono usque ad mo
tem. Quod respondeat abbas. et deus
det tibi vitam eternam. et iterum respon de
at omnes amen. Tunc osculato abba

te discedat. Et sciendum quod ab
illo die quo peticionem fecit in capitulo
monachorum et sic receptus in proba
tionem conversorum in ordine nostro mo
nachus non fiet. Quod si suadente dy
abolo exierit de ordine et mona
chi vel canonici regularis habi
tum a quolibet acceperit deposito ha
bitum in conversum recipiatur. Nisi forte quod
absit ordinem sacrum receperit. Quod
si acceperit ad habitum regularem
non recipiatur. Tales vero ubi fieri potest
competenter in conversos recipiantur qui la
bores unius mercenarii possint singuli
compensare et non fratres sine proprio nomine sed con
versi nominentur. Nec aliquatenus electioni
bus abbatum intersint. De conversis quo
modo surgant ad vigilias.

Ab ydibus septembris usque ad cenam domini privatis di
ebus pulsetur campana maior incipi
ente ultimo psalmo primi noc
turni et tunc surgant conversi. Dicta autem
collecta post nocturnos exeant ad
labores sibi iniunctos. In festis autem
in quibus laborant surgant ad sonitum
signi incipiente secundo noctur
no et finita collecta post te deum lau
damus exeant ad labores. A pascha
autem usque ad idus septembris que me
ridianas non habent privatis di
ebus usque ad laudes pausent. Pul
sato quoque signo surgant ad ecclesiam
factis quoque orationibus vigiliarum lau
dum et etiam prime exeant. Ad ceteras vero
horas diei non eant ad ecclesiam sed
ubicumque laboraverint faciant ora
tiones suas nisi dies feriatus eis fuerit.
Dominicis autem diebus et festis quibus non
laborant tam hyeme quam estate
surgant ad vigilias quando et mona
chi. Porro qui de grangiis vel de via
eadem die venerint post quartum R. e
ant dormitum si voluerint. Ceteri vero
non exeant sed totum sibi vitium audeant
nisi eos aliquis revocaverit obedienti
a. Festis autem quibus laborant in esta
te pulsato signo ad cantica sur
gant. Sed in hyeme incipiente se
cundo nocturno pulsetur signum et
tunc surgant. Conversi de abbatia
cotidie eant ad completorium ad ec
clesiam. Ad conversi qui in grangiis fuerint
a kalendis novembris usque ad ca
thedram sancti petri vigilent circa quam

tam partem noctis. Et a cathedra us
que ad pascha. et ab idibus septembris
usque ad kalendas novembris sic sur
gant. ut ante lucem perficiant orationes
vigiliarum cum laudum. Quibus perdic
tis. laborent quod necesse fuerit. A pas
cha autem usque ad idus septembris inci
piente luce surgant. In sollempni
tatibus in quibus non laborant conversi.

In hiis sollempnitatibus non laborant conversi. In Natiui
tate domini. et tribus sequentibus diebus. In
circumcisione. epyphania. pasce
ue. pascha. et secunda feria. ascensione.
penthecoste. et secunda feria. In omnibus
sollempnitatibus beate marie. phi
lippi et iacobi. et omnium apostolorum. nisi
mathie et barnabe. In festo lau
rentii. michaelis. martini. et
omnium sanctorum. Dedicationis ecclesie qui
morantur in monasterio. Qui vero fu
erint extra terminos operentur. Et in hiis
ipsis tamen si quid fuerit necessarium fa
ciant quod fuerit imperatum. In quibus autem
sollempnitatibus conversi laborant
cum monachi fierentur. Conversi qui abba
tia sunt. priorem missam audire
poterunt. et sciendum quod hyemis tem
pore in intervallo post nocturnos vel
abbas iussit. annonas discuti
ent. De festis transpositis quomodo fiant.

Sollempnitates transposi
tas conversi in grangiis agant die
suo quando et seculares. In abbatia quan
do et monachi. ita quod audita
prima missa exeant ad labores.

De non laborando in vecturis diebus festis

Nullus in grangiis vel in abba
tiis diebus dominicis et festis. quan
do conversi non laborant. in vecturis.
nisi pro victualibus deferendis vel ec
clesiis construendis. faciat labora
re. nisi necessitas aliter exegerit. De mis
sis quibus interfuerint conversi.

Quibuscumque diebus due misse canuntur.
precipuis quoque ieiuniis. vel quando presens
fuerit defunctus monachus. vel conver
sus. aut novicius. In solempni
etiam commemoratione omnium fidelium
defunctorum. missarum celebrationibus
interfuerint conversi. nisi aliud obedien
tia precipiat. In ecclesia vero in erec
tionibus et inclinationibus et ceteris
observantiis habeant se sicut
cum monachi. Ad aquam vero bene
dicam

sicut permisit posito unusquisque con-
loci ita accedant. De diebus in quibus communicent

Septies in anno communicent
conversi. nisi quem crebrius aut rarius
certa de causa abbas iudicaverit
accedere. videlicet In Nativitate
domini. Purificatione. beate Marie. Ce-
na domini. Pascha. Pentecoste. Na-
tivitate beate Marie. et omnium
sanctorum. Quo vero diebus supradictis com-
municare non potuit. die quo convenienter
occurrere potuit communicabit. Con-
versis ab abbatia longe remotis
licet communicare. extra abbatias
nostras et cineres accipere. si abbati vi-
sum fuerit. De capitulo conversorum quando teneatur

Omnibus diebus dominicis preter eos in
quibus generalis sermo fiet in capitulo
monachorum: quibus conversi tantum
ingrediuntur capitulum eorum. In crastino
etiam nativitatis domini. Pasche.
Pentecoste. finita missa ma-
tutinali ingrediantur in capitulum
suum. ut teneatur eis capitulum ab ab-
bate. vel a quibus cui illud tunc
[illegible] [illegible]. Et veniens autem
[illegible] [illegible] ceteris omnibus erectis et
multis versis ad orientem dicat. Pre-
ciosa in conspectu domini. etc. que sequuntur
more monachorum in tua directorum
Respondentibus conversis. que respondenda
sunt. Deinde residens dicto benedicite.
et respondentibus dominis. Faciat sermonem.
Quo finito et subiuncto ab omnibus amen.
Dicat is qui preerit capitulo. Laqueum de
ordine nostro. Quod si recipiendus novi-
tius. dicat is cui iniunctum fuerit. Re-
cipiendus est novitius. Tunc is qui tenet ca-
pitulum dicat. Conversus quidam receptus
est in capitulo monachorum. Veniat et in-
tentus eum in ordinem suum. Et nullus
illius adducat eum predictus conversus.
Qui petita venia. astanti ei expo-
nat breviter asperitatem ordinis et
utilitatem. Deinde oret pro perseveran-
tia eius et dicto ab omnibus amen. Iubeat eum
ire in ordinem suum. Tunc petant veni-
am et clamet et pro omnia agatur sicut in
capitulo monachorum. Quibus peractis et dic-
to. adiutorium nostrum. et responso. Qui
fecit. celum et terram. Inclinent et disce-
dant. De pena inobedientis conversi

Conversus quicumque magistro sibi
deputato inobediens fuerit in ca-

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

TIFFEN Gray Scale
R G B W G K C Y M
A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19
© The Tiffen Company, 2007

Inches
Centimetres
TIFFEN Color Control Patches
© The Tiffen Company, 2007
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black